

Rozhovory o židovství

Radek Dodi Stránský

Úvodem: Tento přehled reakcí na dopis „Židovským obcím v Čechách a na Moravě“ vznikl na přelomu let 1999/2000. Je zde zaznamenáno pět příspěvků s pohledem židovským a pět s pohledem křesťanským. Milan Balabán oslovil Lydii Cejpovou (teoložku z ČCE), Kateřinu Dejmalovou (bohemistku z PedF UK), Janu Pivoňkovou (zdravotní sestru a výtvarnici), Petra Vebera (předsedu ŽNO v Brně) a Miroslavu Vignati (postgraduální studující na FF UK). Josef Blaha se obrátil na Leu Skácelovou (členku ŽNO v Praze) a Radek Stránský požádal o reakce na dopis Ladislava Hejdánka (profesora filosofie z ETF UK), Josefa Mlejníka (novináře z MF Dnes), Petra Slámu (asistenta z katedry SZ na ETF UK) a Karola Sidona (pražského rabína). Všem dotázaným byly položeny tyto tři otázky:

- 1) Jaký je Váš první dojem z dopisu?
- 2) Jak rozumíte tomu, že je Ježíš v Novém zákoně nazýván Synem Božím?
- 3) Co soudíte o antijudaismu v Novém zákoně?

Jedinou výjimkou je reakce Karola Sidona, jež má charakter menšího rozhovoru, který obsahuje ještě několik dalších, doplňujících otázek. Odpovědi na ně jsou po mém soudu natolik zajímavé, že by byla škoda je nezařadit do tohoto přehledu spolu s ostatními.

R. S.

Ladislav Hejdánek:

1. Já myslím, že ten dopis byl chápán jako mediální záležitost a v tom případě si skoro myslím, že jej měli autoři dodat do televize, do rozhlasu nebo do nějakých denních novin, a ne jen do časopisů, jako je Křesťanská revue nebo Protestant. Je to zkrátka mediální záležitost a první můj dojem je, že to udělali neodborně. K obsahu dopisu jsem měl řadu výhrad. Především proto, že vy tam protestujete proti sebevědomému křesťanskému přehlížení faktu, že křesťanství bylo původně orientováno na Židy a zároveň, aniž si to autoři uvědomili, tam pokračují v té křesťanské aroganci tím, že mluví o Židech vůbec. Ta arogance v minulosti byla v tom, že jeden Žid zradil, pár Židů tam řvalo ukřižuj, přední představitelé trvali na tom, že má být tento muž potrestán, ale nemohli to udělat, poněvadž byli pod okupací, tak museli okupanta žádat, aby nechal dotyčného popravít... a teď z tohohle, že se pár Židů angažovalo, se to prostě v té tradici vztáhlo na všechny Židy. No a to ti autoři dělají taky, oni mluví o všech Židech. Oni nemluví o starověkých Židech, oni nemluví o dnešních Židech, oni mluví o Židech vůbec. Po mém soudu to je tatáž arogance, jenom je obrácená naruby.
2. Já to chápu jako jakýsi titul. Tehdy se těmi tituly nešetřilo; Syn člověka byl taky titul, Mesiáš byl titul, Kristus je jenom překlad slova Mesiáš, čili to je po mém soudu jen titul a tím to pro mne hasne. Já nemám nejmenšího důvodu brát to na lékárnické vážky, protože jak víte, já jsem přesvědčen, že jak stará židovská prorocká linie, tak ta pravá křesťanská linie, především atheistická nebo protináboženská, si odmítá vytvářet obrazy o Bohu, a to nejenom rytinou, nýbrž i myšlenkově, takže já to slovo Bůh a Boží neberu prostě nijak zvlášť

vážně. Je to titul a je to, asi jako kdybych protestoval, že nějaký náš občan je prezident. Tak se to tak říká, no tak je. To ho zvolili, no... a co je na něm prezidentského? Kdybych ho zkoumal, nechal ho nějakými vynikajícími marťanskými lékaři nebo vědci prohlídnout, tak zjistili by, že je prezident? Nejistili.

3. No, tak ty stopy tam jsou. Já tedy daleko tíž nesu stopy helénismu. Prostě a dobře, musíme o tom vědět a nebrat je příliš vážně a to je asi všechno, prostě tam jsou stopy lecčeho. To znamená nesoustředit se na to jako na nějakou kapitální záležitost. Je to jedna z věcí, kterou musíme odčítat, když chceme rozumět evangeliu. Takových je tam celá řada.